

Lechner Ödön és a Milkó-palota átalakítása

A Délmagyarország nemrégiben foglalkozott a Milkó-palotánál folyó átalakítási munkálatokkal. A kérdés legutóbb szóba került a városi közgyűlésen is. Ebben az ügyben most a következő sorokat kaptuk Ligeti Pál műépítészről, aki a Lechner Ödön által épített palota átalakítását vezeti:

„Szeretném előrebocsátani, hogy Lechner Ödön ezen alkotásához én kezdettől fogva azzal a tisztelettel nyultam, amelyet a nagy magyar mester és alkotása megérdemel. Nem változtatott ezen az a tény, hogy Milkó-palota soha nem nyilvánított hivatalosan műemléknek, — hogy továbbá általános megítélés szerint a mesternek ez a műve nem tartozik legjellegzetesebb és legjelentősebb alkotásai közé. Művészi felelősségem teljes tudatában állíthatom, hogy olyan megoldás keresztyvitelére vállalkoztam, amely a tárgyilagosságot és hozzáértő kritikát minden tekintetben kiállja. Az épület két főfrontján (tehát a Rudolf-téri és a Hid-uccai fronton) munkám kizárólag arra szorítkozik, hogy az évtizedek folyamán történt rongálódásokat és helytelen pótlásokat szigorúan az eredeti állapothoz visszatérve hozzam rendbe. Az épület két másik elárendeltebb jelentőségű frontján (a Vár-uccai és Deák Ferenc-uccai fronton) bizonyos változtatások elkerülhetetlennek mutatkoztak. Ezek a frontokon ugyanis a terep lejtése következtében a földszint belvilága hét méterre, sőt még annál is többre nyult meg. Ez a teljesen szokatlan és rendkívüli belmagasság néhány évtizeddel ezelőtt még nem jelentett olyan komoly nehézséget, mint amilyen komoly nehézséget a mai viszonyok között jelent. De megjegyzem, hogy ez a belső aránytalanság külsőleg is megérződik: a főfrontokon harmonikus az arány, a földszint és az emelet magassága között; a hátsó frontokon olyan módon nyúlik meg, amely nem mondható szerencsésnek.

Midőn tehát ezen az épületrészen egy mennyezet beiktatásával felemeletet különítettem el a földszint felett: sikerült ezzel a hét méter belvilág okozta nehézségeket olyan módon kiküszöbölnöm, hogy most hasznavehető, kiadható földszint felett hasznavehető modern igényeknek megfelelő lakásokat nyertem. Itt hangsúlyoznom kell a következőket: amennyiben ez a megoldás lehetetlenné vált volna, úgy az a nagy költséggel járó tatarozás és modernizálás, amelyet most az épület többi részén végrehajtottak, gazdaságilag indokolhatatlan maradt volna és az egész tatarozás nem lett volna keresztülvihető. Ezzel az épület további romlása nem lett volna feltartóztatható és rövid néhány év múlva annak lebontása vált volna szükségessé. A kérdéses átépítés tehát a szó szoros értelmében az épület megmentését jelenti.

Ezen itt kifejtett súlyos okokból láttam hozzá az épület ezen részének olyan átépítéséhez, mely a homlokzat bizonyos mérvű megváltoztatásával jár. Tettem ezt azonban legjobb tudásom szerint körültekintő gondossággal és úgy, hogy az épület stílusához formanyelvéhez legnagyobb mértékben alkalmazkodjam a keretek, a díszítő motívumok, a párkányok teljesen a régié maradtak. A változás leginkább úgy fogalmazható, hogy míg régen a földszint ablakzáródása az első emelet ablakzáródásával tartott rokonságot, most a földszinti ablakok záródása a második emelet ablakzáródásaihoz hasonló. Meg vagyok győződve, hogy az épület képe ezzel nem romlott, csak az történt, ami többé-kevésbé minden épület sorsa: haladt és a változott a korról. Ilyen változások és átépítések a leghíresebb műemlékeknek is magától értetődőek voltak mindig. Pollák Mihály Festetich palotája Budapesten (Zrínyi-ucca és Nádor-ucca sarkán) egész új, az eddigittől teljesen eltérő földszintet kapott. Ugyancsak Pollák Mihály lakóháza a Nádor-ucca és a Tisza István-ucca sarkán előbb egy emelet, majd további két emelet ráépítésével, a földszint és a bejárat teljes megváltoztatásával lett a mai Angol-Oszták Bank palotájává. Mindkét esetben, nyugodt lélekkel merem mondani, olyan épületen történt a beavatkozás, amely nagyobb jogot formálhatott műemlék voltára, mint a Milkó-palota hátsó frontjai. De hivatkozhatnék még nagyon sok más és híresebb példára, templomokra, katedrálisokra, melyeknek román részei barokkra építettek át, ahol gót kórusok folytatnak román hajókat és ahol barokk torony-csúcsokban végződnek renaissance alépitmények. Magát a Panteon épületét is utólagos toldás az oszlopcsarnokos bejárat, de egészséges szerves toldás, melyet ma senki sem óhajtott elhagyni. Viszont egészségtelen rossz időben két kis tornyot építettek a Panteonra (Bernini), melyeket utóbb lebontottak. Legjobb meggyőződéssel mondom, hogy az általam végzett változtatás a szerves változtatásokhoz tartozik és bízom benne, hogy maga a cikk írója is ugyanerre a meggyőződésre jutott volna, ha megismerkedett volna az átépítés terveivel.

ESKÜVÖRŐL A BÍRÓSÁG ELÉ KERÜLT AZ EGYNAPOS FÉRJ

Lehet-e részletre ülni?

(A Délmagyarország munkatársától.) Kalla Sándor csabai fiatalember két évvel ezelőtt Pál István nevű társával együtt Kevermesen, rokonai nevére bekebelezési okiratot hamisított, hogy 2000 pengős kölcsönt vehessen fel. A dolog már majdnem sikerült, az utolsó pillanatban azonban az okirathamisítások kiderültek és Kallák egy fillért sem tudtak felvenni. Pál Istvánt a törvényszék már régebben elítélte, de Kallát nem találták sehol.

A keddre kitűzött főtárgyaláson azonban végre megjelent és — körömszakadtáig tagadott. Azt állította, hogy a bűnös tulajdonképpen Pál István volt, neki alig volt valami része az egész dologban. A bíróság magánokirathamisítás, közokirathamisítás bűntetteiben és család vétségében monotta ki bűnösnek és ezért 6 hónapi börtönrre ítélte.

Az elnök megkérdezte:

— Belenyugszik-e az ítéletbe?

— Soknak találom, — felelte az elítélt. Én csak egész keveset csináltam, Pál István pedig rakásra hamisított, ő mégis csak 3 és fél hónapot kapott...

— Barátom, nagy a különbség maguk között! Ő féllábu, keresetképtelen és mindent töredelmesen bevallott, míg maga erős, egészséges ember és mindent tagadott. Ezért kapott maga többet...

Az elítélt megvakarta a fejét.

— Csak egy baj van még... Én tegnap esküdtem, a feleségem a folyosón vár...

— Az ügyész adhat haladékokat — felelte az elnök.

Kalla erre az ügyészhez fordult.

— Lehetne kérem — két részletben leülni a bűntetést?

— Részletre ülni nem lehet —, válaszolta mosolyogva dr. Kleitsch Imre ügyész —, de két-hónapi haladékokat kaphat... Akkor azután be kell

jönnie és egyfolytában leülni a fiat hónapot.

Kalla Sándor megnyugodott az ítéletben és feleségével együtt karonfogva távozott a bíróságról.

Wiener bankigazgató sajtópere egy árverés körül

(A Délmagyarország munkatársától.) Wiener János makói bankigazgató sajtó útján elkövetett rágalmazás címén feljelentette dr. Löwinger Györgyöt. Löwinger azt írta egy cikkben, hogy Wiener igazgató Katona András és felesége végrehajtást szenvedők ingatlanát elárvereztette annak ellenére, hogy előzőleg haladékokat adott. Katonák ezért az árverésen meg sem jelentek, az ingatlant pedig Wiener igazgató vásárolta meg.

Az ügyet a szegedi törvényszék Vild-tanácsa tárgyalta hétfőn. A vádlott azzal védekezett, hogy amit írt, az igaz. Egy telekkönyvi tárgyalás adatait közölte hiv szellemében. Wiener igazgató kihallgatásakor azt vallotta, hogy nem adott haladékokat és ezt Katonák jól tudták, — a cikk tehát valótlan adatokat tartalmazott.

A bíróság már régebben elrendelte a valószínűsítését és ennek lefolytatására hétfőn került sor. Katonák azt vallották, hogy haladékokat kaptak. A bank két tisztviselője pedig azt vallotta, hogy az igazgató nem adott haladékokat. A bíróság Katonákat megeskette, a két tisztviselőt nem, mert érdekeltnek találta őket.

A bíróság végül dr. Löwinger Györgyöt felmentette a vád alól azzal, hogy hiv szellemében közölte a cikket, de egyébként is Wiener igazgató által felajánlott ellenbizonyítás nem vezetett eredményre. Dr. Szőgi Géza a főmagánvádló nevében felebbezést jelentett be.

Ingyen
nyaralási csereakció
a DÉLMAGYARORSZÁG előfizetői részére
Ausztria és Magyarország
között
junius 2-től október 6-ig.

A Délmagyarország minden előfizetője és hozzátartozója ingyen nyaralhat Ausztriában, aki ugyanazon időre ugyancsak ingyen ellátást nyújt osztrák nyaralóvendégeknek.

Az akcióban résztvehetnek elsősorban: közalkalmazottak, magánhivatalnokok, szabadfoglalkozásuak, főiskolai hallgatók és középiskolai tanulók, de ezeknél fiatalabb gyermekek nem.

A nyaralási idő az igénylő kívánságának megfelelően Bécsben, vidéki városokban, vagy fürdőhelyen tölthető el.

A cserenyaralási akció résztvevői az Ausztriába és visszautazásra vasuti kedvezményben részesülnek.

Jelentkezni a DÉLMAGYARORSZÁG kiadóhivatalában kell, ahol felvilágosítással is készséggel szolgálnak.
A jelentkezéssel egyidőben 12 pengő a kezelési költségekre lefizetendő.